

B. N. II, 142.

N. 38, 4.

X 1880761

II R
4594

Q. D. B. V.
DISSERTATIO POLITICA
De

HOMAGIO,

Quam

ATHENIS LEUCOREIS

Sub

PRÆSIDIO

M. Gottfried THILONIS,

Aurimonte Silesii,

Publicæ Eruditorum Ventilationi

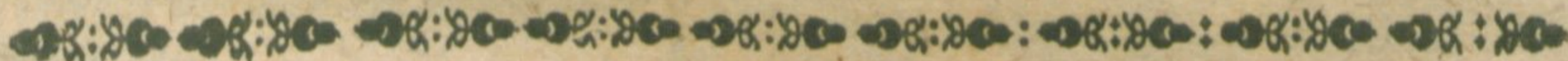
exponit

TOBIAS LENTNERUS,

Olaviâ Silesius.

Ad diem Decembris, Horis matutinis

In Acroaterio Veteri



Typis MATTHÆI HENCKELII,

ANNO c1o 1o LXVII.

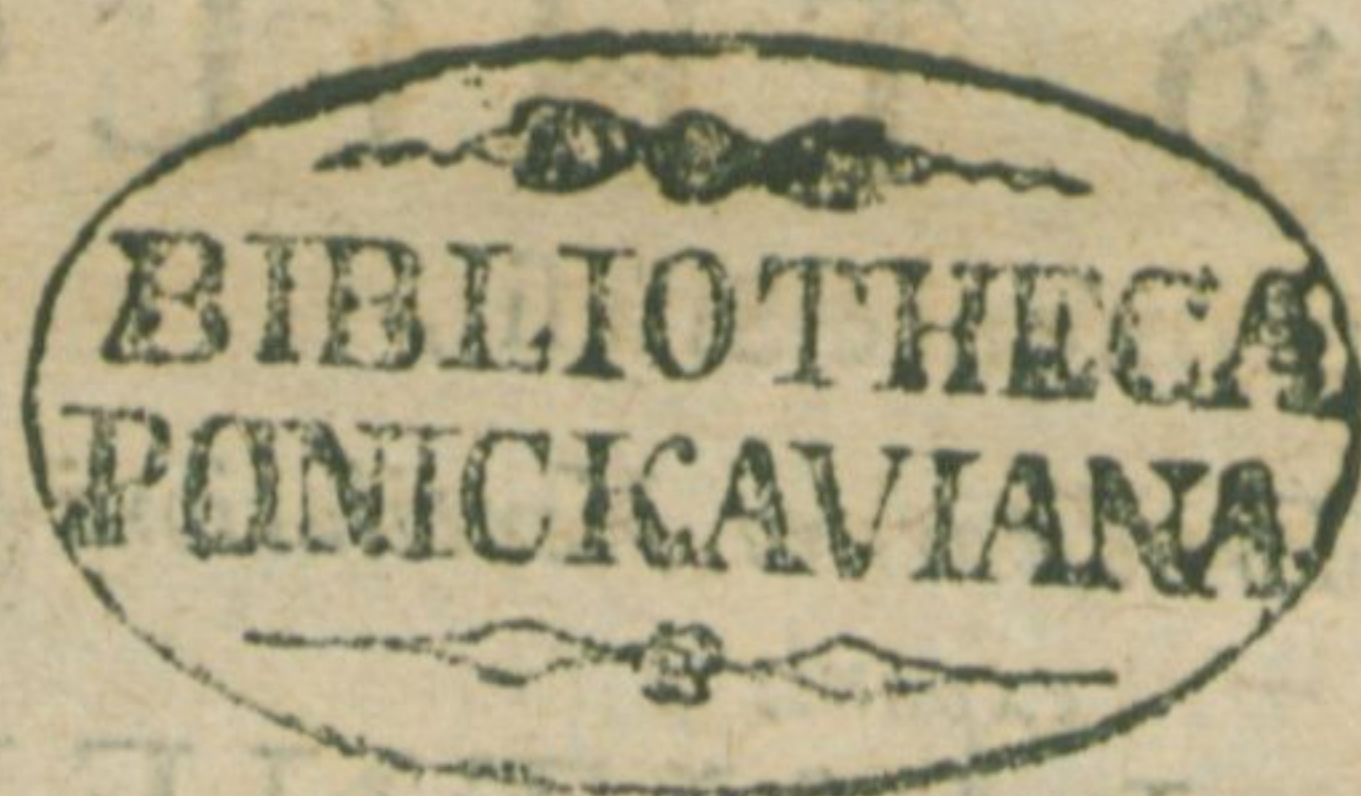
335 36



868-

HOMAGIO

ATHEMUS BRACCOVA
PRASISIO



TOBIAS J. HERRLICH
HERRLICH
HERRLICH
HERRLICH
HERRLICH
HERRLICH
HERRLICH
HERRLICH
HERRLICH
HERRLICH

ill
ne
at
sti
les
in
nu
di
la
gr
fia

1.
II
II
II

V
V

ta
i



JUVANTE TRIUNO.

INTRODUCTIO.



Va ratione Imperantes, qui summum omnium rerum
 judicium à Deo acceperunt, & Parentes, quibus obsequii
 gloria relicta est, dicente Tacito, (a) egregiam Reipubli-
 cæ harmoniam absolvant, id considerare nemini non dulce
 ac jucundum esse potest. Atq; id eò magis, quo summum
 illud Bonum, quod per suavem sui concentum humana societas obti-
 nere solet, expenditur intentius. Cum enim cuncta interitum minari,
 atq; diffluxura videantur, si omni gubernatione genus humanum de-
 stituatur, sola hæc, si commoda sit, præstat, ut bene beatèq; inter morta-
 les vivere liceat. Ceterum quo fundamento concinna illa Symphonia
 incorrupta ac salva tueatur, id, nisi omnia me fallunt, utiliter non mi-
 nus ac suavissimè considerabitur omnium. Vinculum hoc Homagium
 dici consuevit, vi cuius arctiori nexu inter se devinciuntur atq; copu-
 lantur Principes & subditi. Nobis digna visa fuit materia hæc, in
 qua ingenii nostri vires experiremur. Faxit supremum Numen, ut
 fiat FELICITER!

(a) A. L. VI.
 c. VIII. n. 5.

SECTIO I.

INDEX THESIUM.

- | | |
|---|--|
| I. Definitio nominalis removetur. | VII. Locus, in quo præstat, publi-
cus est. |
| II. Homagium est juramentum. | |
| III. Ejus causa Efficiens sunt subditi. | VIII. Tunc temporis verò præstat, quando mutantur Imperantes. |
| IV. Objectum, cui præstat, sunt Imperantes. | IX. Homagium à Patre præstitum Filium, à Marito, uxorem obligat. |
| V. Finis est obedientia, fidelitas & observantia. | X. Homagii divisio. |
| VI. Forma est vel Essentialis vel Accidentalis. | |

§. I.

Cum Philosophi, consentiente universo Sapientum Senatu, non tam sit vocabulorum involucra, quæ febriens hæc literarum ætas maximè exosculatur, quam ipsa rerum momenta attendere, proinde nobis non placet impræsentiarum in evolvendo nomine Ho-

(β) Ep. 71.

magii anxie desudare & rem hanc magnificentissimam ad syllabas revocare, ut loquitur Seneca. (β) Præprimis cum ad negotium nostrum aut nihil, aut parum admodum conducere videatur. Immo adhuc sub iudice lis est quæ derivationem, Aliis in Græciâ, Multis in Latio, Nonnullisq; in Galliâ aut Longobardiâ natales Homagii investigare contendentibus. Et quem fugit, quod per homagium Juramentum subjectionis hinc intendamus, quod concinne & apposite Germanis, Ein Huldigung / ein Geding huld und treu zu seyn / ein Erb- und Landhuldigung vocatur.

(γ) Phil. Pr. L. II. Sect. II. c. 7.

§. II. Atq; hujus naturam nunc propius contemplabimur. Num verò ad Politicam referendum sit Homagium, disquirant illi, quibus plus otii est, & qui in hoc argumento non reperiunt, quod seriò quærant. Nos sine hæsitatione illud omninò huic disciplinæ vendicamus, atque sic describimus: *Homagium est juramentum sive promissum, quod subditi suis præstant Imperantibus in obedientiæ fidelitatis & observantiæ certitudinem.* vid. Dn. D. Wendel. (γ) Juramentum esse Homagium vel definitio Juramenti docet. Inter asseverationes enim referendum omninò Homagium nostrum est: & cum sine *attestatione* vel *invocatione* Justissimi cordium Scrutatoris, quam animam juramenti dicimus, haut peragatur, Juramenti nomen non poterit non mereri. Est quippe *asseveratio cum invocatione Dei super rebus honestis ad confirmandam veritatem facta.* Ad hæc Juramenti indoles latius patet Homagio ceu suâ specie, & confirmatorio, decisorioq; adscribitur. Quin immò totam suam naturam communicat Homagio, quod non infimum generis requisitum est. Poterat quidem Homagium promissione simplici absolvi, quatenus hæc non minus in conscientiam obligat, sed hominum levitas fecit, ut juramento confirmandum esset obsequium. Sic major videtur enasci obligatio, quando perjurium nemo facile committere audet, qui Dei pœnam & hominum ignominiam metuit, ut habet *Aristot.* (δ)

(δ) L. Rhet. ad Alex. c. 18.

§. III. *Differentia*, per quam juramentum ceu genus restringimus à *Causâ Efficiente, Objecto & Fine petita est.* *Causa Efficiens* Homagii sunt subditi; quippe qui reverà illud præstant. Ubi nil obstat, quod *Subiectum vel materia* homagii ab Aliis dicantur. Non enim infreqvens est subiecta accidentium suorum Causas efficientes esse. Hoc saltèm probè tenendum, quod intelligamus hic subditos veros, qui secundùm omnes potestates summi Imperii debent obsequium, sive Seculares, si-

sive Ecclesiastici, sive Nobiles, sive Plebeji sint, aut quicumque alii, modò in verâ relatione ad Majestatem id nomen gerant, & alteram partem Reipublicæ constitutivam absolvant. Quare separandi hic sunt subditi temporarii, qui improprie & secundum quid ita vocantur, quales sunt Peregrini & hospites.. *Hinc fuit neminem censeri subditum, quia jurat, sed quia subditus est, ideo jurare uti Reink. (ε) Dn. D. Wendelerus & Cellarius (ζ) docent.*

(ε) L.I. Cl.III.
c.3. n.5.
(ζ) l.l. c.c.

§. IV. *Objectum*, cui Sacramentum hoc præstatur sunt Imperantes præcipue Viri sive adulti, sive Infantes sint, non exclusis prorsus fœminis, cum & hæ Majestatis possint esse capaces. Ubi nil refert, an unus, an verò plures sint Imperantium, quibus sese subditi vinculo hoc obstringunt. Cum verò eam expeditionum publicarum & multitudinem & varietatem inveniant, qui rerum summam moderantur, ut omnibus & singulis ubique obeundis impares non rarò deprehendantur, nec tamen Reipublicæ commoda intercepta velint, prudenti consilio in partes vocare consueverunt, quos usitato nomine *Officiales & Magistratus* dicimus, facultate aliquâ civili instructos. Hi proin nomine Principis etiam homagium à nobis exigere possunt.

§. V. Finem Homagii in definitione triplicem fecimus. Obligatur a. subditus vi jurisjurandi ad *omnia mandata* Principis, etiam Tyranni, dum patientis rationem subit, nec detrectat, quicquid injungitur. Ast aliter se res habet, ubi agere malè jubetur & præcipitur evidens peccatum: tunc restabit subditus, non quidem deturbando, vel oppugnando Tyrannum, sed eidem non obtemperando. Rectè negatur obsequium, ubi præstitisse crimen est. Ex præscripto *fidelitatis*, omni tempore tam secundo quam adverso, tam togato quam sagato utilitatem atque incrementum Principis, totiusque Reipublicæ, quantum quidem in manu suâ positum est, promoveri, omniaque incommoda, quæ in perniciem Civitatis vergere possunt pro virili declinare studeat. *Cum etiam omnium domus Principis vigilantia defendat, omnium otium, illius labor, omnium delicias illius industria, omnium vacationem, illius industria; ut ait Seneca (η) hinc factum, ut obsequioso cultu Illi, ceu Dei Vicario omnes in univèrsum subditi sese Sacramento obstrinxerint. Quare Artabanus Persa apud Plutarchum (θ) pulcherimam optimamque legum Persicarum vocat illam,*

(η) *Consolat. ad Polyb. c.26.*
(θ) *in vitâ Themistoclis.*

A 3



quâ sancitum fuerat, *Regem esse honorandum & adorandum, ut Dei cuncta servantis Imaginem.* Et *Corippus Africanus* (ι) canit:
 Terrarum Dominis Christus dedit omnia posse,
 Ille est Omnipotens, hic Omnipotentis Imago. Uti hæc

(ι) *L. II. In laudem Justini.*
 recenset *Hornius* (κ)

(κ) *L. II. de Civit. c. 1. §. 12.*
 §. VI. *Homagii forma essentialis, alia accidentalis est. Illa* absolvitur invocatione *VERI ac SOLIUS DEI*, ut testis esse velit, linguam Jurantis cum corde exactè congruere, *Vindexq;* nisi his stetur promissis. *Hæc* ad ceremonias, solennitates ac circumstantias, quæ pro diversitate regionum ac religionum mirum in modum variant, & ex historiâ petendæ sunt, spectat. In Republicâ *Ebræorum* præcipuos de populo, Regibus atque Principibus suis osculo homagium fecisse, vel obedientiam saltem obtulisse, multi iiq; *Doctissimi Viri* observant, quo cum *Drusio* (λ) trahunt locum (μ) *יִשָּׁק בְּל-עַמִּי עַל-פִּיךָ* ad os te osculabitur omnis populus, ut *Junius* interpretatur, qui & addit: *Hoc Symbolo subjectionis Dominum te agnosceret atque profitebitur.* Sed sententia hæc, cum duabus potissimum non contemnendis prematur difficultatibus, simpliciter affirmari vix poterit. Hoc autem indubitato verum est, *Fideles in V. T.* jurantes non raro manus in cælum elevasse (ν) &c. quo etiam modo *Latinus suspiciens Cælum tenditq;* ad *sydera dextram*, apud *Virgil.* (ξ) *Quem* morem etiam nunc hodiè circa Homagia observari deprehendimus. Etenim prælegitur formula à Secretario, aut alio ex Officialibus, quam attentissimis excipiunt auribus, referuntq; distinctis vocibus subditi, atque sic aperto capite & duobus, indice ac medio, vel addito pollice, tribus dextræ manus digitis erectis, præsentis Principi vel hujus nomine surrogatis Legatis jurant, additis communiter usitatis his clausulis: *Ita me DEUS adjuvet, So war als mir GOTT helffe/und sein heiliges Evangelium/(Romanenses und alle Heiligen.)* Vulgarem atque receptam homagii formam tradit *Wehner.* in voce *Landshuldigung / & ex eo Cellarius* (ο)

(λ) *Observ. L. II, c. 16.*

(μ) *Genes. c. XXI. v. 40,*

(ν) *Gen. XIV. v. 22.*

(ξ) *L. XII. Æneid. v. 195.*

(ο) *Pol. L. II. c. 19. §. 12. p. 310*

§. VII. *Locus*, in quo ordinariè Homagium præstari debet, publicus est. Dixi ordinariè; Personis enim Illustribus, quales sunt Comites & Barones, it. Nobilibus, in quibusdam locis, hoc favoris indulgetur, ut quando illis unà cum cæteris juramentum injunctum est, actus jurandi non in publico, sed in conclavi expediatur. Quo beneficio etiam in nonnullis regionibus Clerici gaudent. Reliqui verò

verò omnes, cujuscunqve sint conditionis, publicè & sub dio in conspectu Principis, & qui huic à latere sunt, Consiliariorum jurare solent.

§. VIII. Præstatur autem Homagium tunc temporis, quando imperia transferuntur, & toties illud repetendum est, quoties Imperantes mutantur, quocunqve etiam modo mutatio illa contingat. Ita postquam ante hos decem annos, DIVUS JOANNES GEORGIUS I. ELECTOR ac DUX SAXONIÆ, (cujus memoria sit in benedictione) fatis concessisset, tunc *Potentissimo hodiè Principi JOANNI GEORGIO II.* cui fasces Regiminis concedidit Numen, omnes harum regionum subditi, præstito homagio, obsequium & fidelitatem sanctè jurarunt. Ita quoque cum superioribus annis *Illustrissimi Silesiæ Duces, GEORGIUS & LUDOVICUS,* gloriosæ recordationis, mortalitatis suæ exuvias deposuissent, tum *unica Patriæ spei, Serenissimo Principi, CHRISTIANO, Domino nostro Clementissimo,* fideles utriusque vidui principatus Lignicensis & Bregensis subditi, sese ad omnia obsequia & pietatis studia, mediante homagio, sacrarunt manciparuntque. Quorum Regimini ex alto largissimè benedicat SS. Trinitas. Et morem hunc in inaugurationibus novorum Principum usitatum fuisse ostendit Günth. Ligurin. (π)

(π) L. II.

*Mox ubi ritè suam Proceres juramine sacro
Obstrinxere fidem, cunctis, quæ postulat ordo,
Expletis, paucisq; novo cum Rege relictis,
Discedunt, lati q; suas referuntur ad urbes.*

Non autem opus est, ut Imperantes subditi adeant, iisque spontè Sacramentum deferant, sed tunc demum, quando illud exigunt, si ve id fiat sub primum Imperii ingressum, si ve post aliquot demum annos.

§. IX. Cæterum Homagium peculiare hoc inter alia juramenta habet, quod præstitum à Marito Uxorem, à Patre Filium obliget. Est enim illa Mariti regno subjecta, hic verò veluti pars Patris ante virilem ætatem, quam ubi induit, à Patre protinus separatur, ut habet Philosophus. (ρ)

(ρ) L. I. M. M.

§. X. Pro-

c. 39.

§. X. Prout verò *Imperium aliud absolutum ac Illimitatum* est, quod sc. perpetuam potestatem Imperanti cum liberrimâ administratione jurium Majestatis, & arbitrariâ dispositione de futuro Successore permittit, aliud *limitatum*, quod & tempore & conventionibus circumscriptam regiminis formam habet, pro eo etiam *Homagium in absolutum & limitatum* dividimus, Secundum *illud simpliciter sine conditione aliquâ expressâ Principibus juratur: at in posteriori determinatur obsequium ad conservationem privilegiorum & fidem pactorum, daß sie nemlich ihren Herrn unterthänig / treu und hold seyn wollen / so lange sie von ihnen bey ihren Gerechtigkeiten / Freyheiten / und andern hergebrachten Gewonheiten gelassen werden. Præterea dispescitur quoque Homagium in propriè & impropiè tale. Illud subditi propriè sic dicti, qui ratione personæ Imperio subsunt, præstant, diciturq; Personale. Hoc subditos impropiè sic dictos, qui ratione bonorum tantum Imperio subjacent, manet & vocatur Reale. Ex his liquidò patet, quæ sit Indoles ac natura Homagii, & quomodo id à juramento fidelitatis, protectionis, officiali, studiosorum &c. discerni debeat: Quapropter non putamus operæ pretium fore, ut in designandâ differentiâ illâ Juramentorum sollicitiores simus, præsertim cum id jamdudum egregiè atque prolixè Alii egerint, quorum serinia compilare nefas est.*

SECTIO II,

Quest. I.

An Homagio in Republicâ opus sit?

Ex 9:

De necessitate Homagii dum quærimus, non intelligimus absolutam, sed hypotheticam, non consequentis, sed consequentiæ: Dein cum Homagium vel fundamentaliter vel formaliter considerari possit, de hoc præsertim hic solliciti sumus. Quibus præmissis, Affirmantium partes tueri placet. Omnes enim homines naturâ ad libertatem proclives sunt. Idcirco obsequium jurisjurandi sanctissimâ relligione confirmandum est, quæ adacta & constricta populi conscientia, non facile id mutet, quod servandum Testem DEUM ac Vindicem invocavit. Quippe apud quos, ut ferè apud populum, ratio

ratio non valet, in rationis locum necessitas succedit, quæ summa imponitur beneficio juramenti, cujus quanta vis sit, vel ex eo apparet inquit Buxhornius, (σ) quod flagitiosi in conjurationibus majus putent scelus, fallere fidem juramenti, quam nocere Reipubl. Hinc precisam inducere necessitatem dicitur ab Anton. Fabr. (τ) Observasse hoc legimus Junium Brutum primum, post pulsos Urbe Reges, Consulem, ut est apud Livium (υ) Plutarchum (φ) & Tacitum (χ) qui jure jurando populum adstrinxit, ut nunquam de Regibus revocandis ageret. Subsequentibus verò temporibus Cæsares rerum summa potiti jusjurandum illud non in castris modo, sed & in urbe cupidissimè exegerunt. Firmamentum quippe non leve Imperii in eo, quod in Obsequium Principis optimates quique adacti, ut plenissimè ostendit Lipsius, (ψ) dum inter crimina alia Thraseæ objectum, quod in principio anni vitaret jusjurandum. Hoc est illud, quod in Europâ Juramentum fidelitatis & subjectionis appellant, Imperantibus ab omni penè memoriâ præstandum. Atque manifesta, vetustissimi hujus Sacramenti vestigia legere licet apud Monachum Egolismensem, (ω) qui inquit: Atq; hæc quidem acta sunt à Carolo, in quæ jurarunt omnes Franci. Formula hujus jurisjurandi videri potest apud Rosinum (a) Viderit ergo Rob. Bellarminus, nedum jusjurandum Principi debitum impugnat, firmissimam regnandi legem Imperiiq; destinam validissimam, reverentiam & obsequium, si non tollat, at saltem enervet.

(σ) Inst. Polit. LII. c. IX. pag. 468.

(τ) de Jurejur. concl. VII. n. 1.

(υ) LII.

(φ) in Poplicolâ

(χ) L. A. XI.

(ψ) ad finem LXVI. A. Taciti.

(ω) in vita Caroli M.

(a) Antiqu. Rom. LX. Epilog. totius Oper. ad c. III.

Quæst. II.

Utrum Vasallus, propter bona in alio territorio Homagium præstare teneatur?

Ex 3:

Juramentum aliud fidelitatis, subjectionis aliud esse vel ex superioribus constare potest. Illud obligat ratione feudi tantum; hoc verò, quod Homagii nomine aliàs venire solet, ratione personæ, continetq; verbum subjectionis seu gehorsam zu senn/ quod tamen non contineri in juramento fidelitatis docet Arum. (b) Ex his liquet quid R. sit quæstioni dubiæ, Negando sc. quod Vasallo, qui bona sive feudalia sive allodialia in territorio alicujus

(b) Volum. II. Disc. Acad. XXVI. §. 69.

B

jus Domini possidet, ipse verò domicilium illicò non habet, homagium præstandum sit. In promptu causa est. Etenim Vasallus non ratione personæ, sed bonorum tantum, adeoque improprie subditus dicitur. Nihilominus tamen Juramentum fidelitatis omninò vel per se, vel per alium præstare debet. Etsi id mortuo Domino, successori, intra annum, mensem, vel diem non obtulerit, beneficio illo privatur protinus penitusq;. Et hinc patet ratio, cur utrorumq; tam Vasallorum, quam subditorum literæ ab Imperantibus pari stylo inscribantur. h.m. *Dilecto & Fideli nostro unferm lieben Getreuen* / nimirum, quod uterque, diverso quamvis respectu, juramentum fidelitatis præstiterit. Qui vero neutrum horum præstiterunt, liberiori stylo itâ compellari solent: *Dilecto nostro, unferm lieben Besondern.* Conf. Cellarius (c) *Liebenthahl.* (d)

(c) l.c. §. 18. &

19.

(d) Coll. Pol.

Exercit. XV.

qv. 2. & 3. p. 275.

Quest. III.

An Subditus, si homagium præstare nolit, vi ad illud compelli possit?

Ex 9:

Affirmativam vel exinde amplectimur, quod Imperium definitivum Politicis potestas sit in personam, seu caput subditi, cujus vi Princeps illi injungere potest, quæcumq; non illicita; & refractantem ac detrectantem obsequia duriori modo coërcere: Immo pro qualitate ac conditione delicti ultimo afficere supplicio. Posito itaq; fundamento hoc naturali omnibus imperiis, sua sponte fuit subditum, qui sine prægnanti ratione homagium recusat, vi ad illud cogi utiq; posse. Et quis periclitetur, ubi res salva est. Obligatur enim ad parendum subditus, quia imperium Princeps habet. Obstringitur idem ad Imperium hoc, non quod itâ convenit, sed eo ipso, quod subditus est. At inquis auream Juramento vendi libertatem. Verum enim verò, uti legum idcirco omnes servi sumus, ut liberi esse possimus, judice Cicerone (e) Itâ quoque homagio nos obstringimus, ut liberè, sub benigno æquabiliq; imperio, vivere nobis detur. Nec est, ut instes, non esse onerandas conscientias juramento, sed sufficere, si quis fidelitatem obedientiamq; promittat cum clausula loco juramenti: *Ich wil zwar nicht;*

(e) in Cluent.

nicht schweren/aber mich doch an Eynes statt verpflichten: *Negamus enim id. In confessionibus quippè publicis solenne juramentum, promissioni etiam firmiter facta præferendum, & equipollens in hoc casu, non facile neq; temerè admittendum est, ut scil. omnis evitetur elusio & fraudis suspicio, inquit Arumens.* (f)

(f) *disc. Acad. XXVIII. p. 265.*

Quest. IV.

An etiam Ministri Verbi Divini, Homagium teneantur præstare?

Ex 9:

§. I. Politici, qui Cathedræ Petri, quam fingunt Romæ esse, plus justo faventiores sunt, Personas Ecclesiasticas à potestate civilis Magistratus, etiam Christiani, & consequenter ab Homagio exemptas prorsus esse, absolutè & ἀδιακρίτως asserunt. Quod tamen Nostrates & rectius quidem negant. Si quidem vivunt in Republ. Clerici non ut Imperantes, sed ut Parentes, atque adeo erunt subditi non officii, vel bonorum (si nulla possideant) sed personæ respectu. Nec abnuunt S. Literæ, quæ omnes homines sine ullâ limitatione vel determinatione ad obedientiam Magistratui præstandam invitant passim (g) Cum primis sibi illud quoque Clerici dictum putent: *Omnis anima potestatibus supereminentibus sit subdita.* (h)

(g) *Matth. XXII. v. 21. Marci XII. v.*

13. & c.

(h) *Rom. XIII. v. 1.*

§. II. Quod si itaque Princeps ex vigore Juris, Homagium ab Ecclesiæ Ministris exigat, detrectare illud minimè debent. Sunt enim veri nominis subditi, quapropter Homagium, quod in signum subjectionis introductum est, subterfugere nequaquam possunt. Nec novum aut mirum illud videri debet, cum in V. T. Sacerdotes, potestati Magistratus Politici subiectos fuisse & Levitas Regi Joas jurasse (i) legamus. Et superioribus seculis in Imperio homagium universos simul obligasse, nec ad certum aliquem ordinem pertinuisse, declarant sequentia. Anno Incarnationis Dominicæ 813. indictione quintâ Idibus Septembribus, in placito generali apud Gundulsi villam, Jugilberga Regina, & Legatis sedis Apostolicæ, Formoso & Gaderito presentibus, tempestate urgente, Episcopi omnes ex regno Gloriosi Regis Karoli, hanc professionem infra scriptam, & omnes Laici hoc Sacramentum similiter infra

(i) *II. Paralip. XXIII. v. 2.*

B 2

scriptum

(l) *Antiqu.
Rom. l. c.*

(m) *Dn. D.
Wendel. l. c.
§. 3. & Meisn.
de Legibus
L. IV. sect. II.
qu. 4.*

(n) *Inst. Polit.
l. i. c. 4.*

(o) *L. I. de Rep.
c. 8. Cellar. l. c.*

scriptum juraverunt: apud Rosinum. (l) Interim tamen cum subditi Ecclesiastici fide alias habeantur digni (Bonorum enim verba singula, sunt juramenta) ideoque in quibusdam locis vel ab Homagio penitus eximuntur, vel solâ promissione citra juramentum adstringi solent. (m)

Quest. V.

An Imperans, juramentum circa promissa de administratione, subditis suis prestare, obligetur?

Ex 9:

§. 1. Trita decantatissimaque non minus ac ardua, quam nunc aggredimur controversia est, quæ celeberrima etiam cujusvis seculi ingenia mirè vexavit. Nos ne temere aut timide quid proponamus, nonnulla in antecessum notabimus. Ac quidem, primùm Imperantis nomine hic intelligimus omnem illum, qui Majestatem habet vel absolutè vel limitatè. Deinde, quod non de juramento Principis promiscuè, sed contractè, quatenus civile est loquamur, ipsa verba quæstionis perspicuè inferunt. Per promissa autem significamus *Capitulationes, Recessus, Conditiones, pacta & conventorum seriem*, quibus eligentium & stipulantium vota comprehenduntur, quæ cum veluti exemplar Reipubl. & fundamentum (non Majestatis realis quam fingunt, ut Buxhornius) (n) sed futuri Regiminis sint, Leges fundamentales vulgò & impropriè, sed accuratius fundamentalia pacta vocantur. Porro distinguimus inter *juramenta generalia*, quibus Princeps Juris ac Justitiæ administrandæ, utilitatisque publicæ promovendæ curam in se suscipit, quæ ex Antiquissimis Gergoborum Archivis depromptum se adferre dicit Bodinus (o) & *specialia*, quæ Imperii rationem & formam cujuscunque gubernationis determinant, & ad quæ ex officio aut jure alio, Princeps non teneretur, de utrisque, potissimum tamen de posterioribus quæritur.

Qui-

219

§. 2. Quibus prælibatis nos ita concludimus: *Decorum est Principi & ad fidei veritatem necessarium subditisq; perutile, si juramento promissa sua de regimine confirmet.* Cum enim pars cultus divini sit juramentum, & ad singularem, cum suam, cum DEI Opt. Max. tendat gloriam, qui potest id inhonestum esse? *Sat validum quidem erat eligendi promissum circa obligandam fidem, inquit Hornius (p) Sed cum hominum animi varii plerumqve & fluxi essent, repertum est religionis vinculum, quod contineret arctius pacta, & conditionibus placitis vim ac efficaciam conciliaret. Inde mos Juramentis urgere Imperantis conscientiam, ut Princeps conceptis verbis juret, se sanctissimè promissorum fidem exsoluturum.* Exempli loco sit Nostri Imperatoris Gloriosissimi LEOPOLDI Juramentum; qui circa finem Capitulationis. *Solches alles &c. In massen wir dann das mit einem leiblichen Eyd zu Gott und dem heiligen Evangelio geschworen / dasselbe stet / fest und unverbrochen zu halten.* Aliorum similiter videantur in Capitulat. Ubi tamen probè notandum, quod Princeps talis non juret ex debito s. obsequio & subjectione quadam, ac si ob eminentiam populi ad id obstrictus sit, hoc enim & contradictorium, & absurdum planè foret, sed ex merâ ac liberâ voluntate & beneplacito.

(p) L. II. de Civit. c. X. §. 8.

§. 3. Sed quid hic contrasentientes? quidam Principem omnibus omninò legibus solutum esse clamant; alii pernegant, posse constare juramenta hæc, quin potius deminuere, ac non radicitus tollere Majestatem, *quod hæc cœlitus oriunda incunabula sua Deo debeat, idè obsonum esse, divinum factum humanæ exponere libidini, quæ profana decerpit manu, quod attrectare nefas erat, sunt verba Hobbi.* Et hoc est, quod difficulter adduci poterat Casimirus III. Polon. Rex, ut juramentum præstaret, (q) quod putaret eo Majestatem suam labefactatum iri, totamqve supprimi, uti hoc recenset atqve approbat *Prætorius* (r) At usus observantia dictis adversatur & quotidiana experientia in laudatissimis passim Rebus publ. contrarium probat abundè. Quare adversæ Autorum sententiæ respondemus *Distingvendo inter potestatis ipsius restrictionem quoad actum primum, & inter exercitii externam suspensionem vel omissionem, priori sensu Majestatem, nulla vis externa constringere neqve ullum juramentum tollere potest, quod contra Magnum Grotium, Cellarium, Prætorium, aliosqve observandum*

(q) *Cromer. L. XXII.*

(r) *Phil. Pr. p. 251.*

dum est. *Exercitium* interim *Potestatis* quin possit restringi quid obstat. An verò Princeps perjurus ac fidem fallens, ita in continenti puniri possit, ut imperio exauctoretur, hujus loci non est disputare: quamvis in negantē sensū sive hīc, sive alibi quæstio instituat, inclinandum sit. Humanæ enim leges de Majestate non disponunt, sed superior Judex in tali casu auctoritatem suam interponere debet. Verissimum illud *Antonini* Philosophi: *Nemo nisi solus Deus, Judex Principis esse potest.* Et graviter monet Tacitus (s) *Principes bonos voto expetendos, qualescunque tolerandos esse.* Immo ipsa veritas jubet: *Serviendum Dominis asperis* (t) Quare remittenda talia sunt supremo Judici DEO, vindicaturō severissimè quicquid in populum fuerit admissum. *Miramur sæpè & cum honore occulto intuemur DEI Opt. Max. justitiam, Principum, h. e. Vicariorum suorum injurias, cædesq; severissimè vindicantem,* ait celeberr. Forstnerus. (u)

(s) *Hist. l. IV. c. VIII. n. 3.*

(t) *1. Petr. II. v. 18.*

(u) *Not. Polit. ad Tacit. I. Ann. c. VIII.*

SECTIO III.

Axiom. I.

Uti non omne Juramentum, ita nec Homagium illicitum est.

Ἐκ θεοῦ.

(x) *ap. Euseb. L. IX. prepar. Evang. c. II. & L. VI. Hist. Eccles. c. 4.*

(y) *Baldv. in Cas. Consc. L. II. c. IX. cas. I.*

(z) *Hebr. VI. v. 16.*

(a) *apud JC.*

§. I. Superioribus seculis multi non tantum ex Hæreticis, quos inter Esseni & Basilidiani, (x) sed Patribus etiam fuerunt, qui juramenta prorsus ac simpliciter Christianis prohibita esse existimarunt. Sed svadet illa Scriptura (quod præclare demonstrant Theologi) (y) comprobatur ratio efflagitatq; summa necessitas. Quomodo enim veritas abstrusa sæpè erui, gravissimaque dubia & controversiæ tandem finiri, aut ancipitia negotia tuto firmaq; reddi poterunt, nisi Sacramenti relligio justè ac licitè intercedat? *Hinc omnis controversiæ finis* (z) *& maximum litium expediendarum remedium* (a) *juramentum* vocatur. Ut de utilitate, quam ubiq; maximam habet, nil in præsentem addamus. Consequens ergò est, homagium quoq; non esse reprobandum.

§. II. Cœterum, cum Juramenti liciti ratio formalis, in asseveratione cum invocatione VERI ac SOLIUS DEI, super rebus honestis consistat, quod supra annotatum, hinc jure merito ceu illicita removemus I. *Juramenta Arabum.* Ità Muhammed in

Alcu,

Alcurano pasim & ipse jurat, & jurantem Deum introducit per Montem, per Scripturam delineatam in paginâ extensa, per domû, mare fervens, ficum & olivam, per nubes, ventos, cœlum, signa Zodiaci, stellam cadentem, auroram, vesperam, &c. *Auditum admisfirisum teneatis amici.* II. *Ebraorum*, quibus temerè per creaturas jurare perquam familiare & solenne erat. Ità per cœlum, templum, altare, Mosen. it: per coronam ac vitam Regis jurarunt. Atque hinc patet valdè usitata Orientalibus fuisse temeraria illa juramenta, qualia in Judæis Salvator noster taxavit (β) III. *Græcorum*. Ita Juno (γ) per terram & cœlum, per inviolabilem stygis aqvam, per Jovis caput & lectum: Alii κατὰ τριχὸς κεφαλῆς θεῶν per capillos & caput Dei &c. jurarunt. IV. *Romanorum*, qui per Jovem Lapidem jurarunt, quod tamen sanctissimum fuit habitû juramentum (δ) unde Germani Stein und Wein schweren. Ejusdem farinae est apud *Livi*: (ε) Audi Jupiter &c. It: per genium Principis, & Caligula per nomen Drusillæ, cui plus nimio additus erat, per caput Patris (ζ) per caput filiorum, (η) per oculos. (θ) Hæc & id genus alia juramenta videri possunt apud Historicos & Poetas. vid. *Dilhertus* (ι) Aliiqve.

(β) *Matth. V. v. 33.*
 (γ) *ap. Hom. Il. 0.*
 (δ)
 Γ
 c. 2
 (ε) *L. I. c. 32. Virgil. LXII. Æneid. v. 200.*
 (ζ) *Silius Ital. L. 10.*
 (η) *Terent. Heaut. Act. V. sc. 4.*
 (θ) *Tibullus l. III. Eleg.*
 (ι) *L. III. E. lect. c. XI.*
 (κ) *referente Reinigk. L. I. C. l. 2. c. 4.*
 (λ) *Sigon. L. VII. p. 177.*
 (μ) *ap. Goldast.*
 (ν) *Cell. l. c. §. 17. Et annexis Capitul.*

Axio: II.

Juramentum, quod Imperator Romanus, Pontifici prestare solitus est, juramentum fidelitatis dici non potest, multò minus Homagium.

Εκ θεοῦ.

s. I. Ut rem à suis teneris ungviculis repetamus, juramentum *Caroli M. Pontifici Leoni* præstitum nullam fidelitatem, subjectionem nullam, sed protectionem tantum arguit. *Ego Carolus Imperator &c. in nomine Christi spondeo & profiteor coram Deo & B. Petro Apostolo, me protectorem & defensorem fore hujus Sanctæ Ecclesiæ Romanæ in omnibus utilitatibus, quatenus divino fultus fuero adjutorio* (κ) Ejusdem tenoris sunt *Othonis M.* (λ) *Caroli V.* (μ) *Ferdinandi III. & IV. nec non Leopoldi Imperatoris hodiè Gloriosiss.* (ν) ubi nil nisi clientelam Romanæ sedi juratò promittunt.

§. II. O-



(o) Först. de
Juxisd. Rom.
p. II. p. 456.

(π) Avent.
L. VII. Gol-
dast. tom. III.
Institut. Im-
per Limneus.
I. P. Tom. I.
L. II. c. IV.
§. 97.

(e) Instit. Po-
lit. L. II. c. IV.
§. 58.

QNTA 4544
§. II. Olim non erat sic: (o) ut rectè scripserit Albericus;
Deum scire an justè nunc exigatur hoc juramentum. Et Henricus
VII. ad Clementem V. inter alia ità scripsit: *Novi exempli res est,
nec usurpata Antecessorum meorum temporibus, Principem Princi-
pum ac Orbis Terrarum Dominum, servo servorum (ita Papa dici
amat) fidelitatis juramento obstringi (π)*

Axioma III,

*Homagium, quod à subditis, Imperantibus præ-
statur, Pontifex R. vel Episcopi remittere
nequeunt.*

Εκ θεοῦ.

Ratio in promptu est. Non enim Papam vel Episcopum sed
solum DEUM in Testem veritatis & Vindicem nisi promissis ste-
tur, invocant subditi. Quare ultrò sequitur, neminem præter
Deum juramenta relaxare posse. *Proscribimus ergò inquit Buxbor-
nius (e) & damnamus Pontifices Rom: qui & communicandos, (ut lo-
quuntur) Reges, & subditos à juramento fidelitatis pro libitu solven-
dos susceperunt.*

Axioma. IV.

*Juramenta Gentilium, utut per Deos æquivo-
cè ità dictos fiant, nihilominus tamen ob-
ligativa sunt.*

Axioma. V.

*Judei, uti non facile in Civitatem introumittendi
sunt, ità nec Homagio obstringi debent.*

Et hæc dixisse sufficiant de nobili pariter ac difficili hâc ma-
teriâ. Cœtera, quæ ulteriorem explicationem merebuntur, publi-
co reservamus conflictui. Interim pro his-
ce decernimus

SOLI DEO GLORIAM!

✠ (o) ✠

WMA

NL

872

(i) L.II. In laudem Justini.

(u) L. II. de Civit. c. I. §. 12.

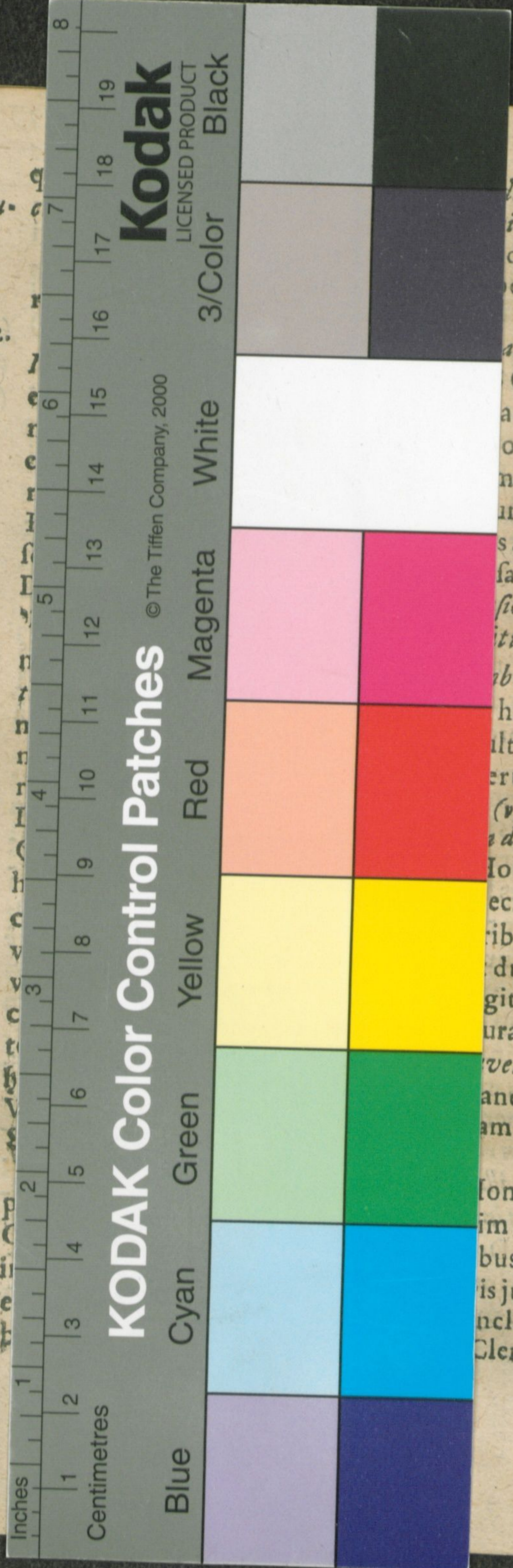
(λ) Observ. L. II, c. 16.

(μ) Genes. c. XLI. v. 40.

(ν) Gen. XIV. v. 22.

(ξ) L. XII. Æneid. v. 125.

(θ) Pol. L. II. c. 19. §. 12. p. 310



lum & adorandum, ut Dei
 icanus (i) canit:
 dit omnia posse,
 otentis Imago. Uti hæc
 alis, alia accidentalis est.
 OLIUS DEI, ut testis
 actè congruere, Vindexq;
 onias, solennitates ac cir-
 n ac religionum mirum in
 unt, spectat. In Republicâ
 s atqve Principibus suis o-
 saltatibus, simpliciter affir-
 erum est, Fideles in V. T. ju-
 (v) &c. quo etiam modo
 a dextram, apud Virgil. (ξ)
 omagia observari depre-
 ecretario, aut alio ex Offi-
 ribus, referuntq; distinctis
 duobus, indice ac medio,
 gitis erectis, præsentî Prin-
 urant, additis communi-
 vet, So war als mir Gott
 anenses und alle Heiligen.)
 am tradit Wehner, in voce
 omagium præstari debet,
 im Illustribus, quales sunt
 busdam locis, hoc favoris
 is juramentum injunctum
 nclavi expediatur, Quo
 Clerici gaudent. Reliqui
 verò

